

PISA

У ЦЕНТРИ УВАГИ

education policy education policy education policy education policy education policy educat

policy

27

Чи має значення, у якій школі навчаються учні?

- ✓ **Успішність системи освіти полягає в її можливості забезпечити успішне навчання для всіх учнів.**
- ✓ **У країнах ОЕСР близько 60% різниці в результатах PISA між учнями однієї країни відбивають різницю в очікуваннях щодо результатів навчання від учнів однієї школи.**
- ✓ **У країнах ОЕСР близько 40% різниці в результатах учнів у тестуванні PISA спостерігається між школами. Однак загалом у країнах з високими результатами PISA різниця в результатах учнів менша, ніж у країнах-членах ОЕСР із середнім результатом PISA.**

Усі учні й школи можуть досягти високих результатів навчання.

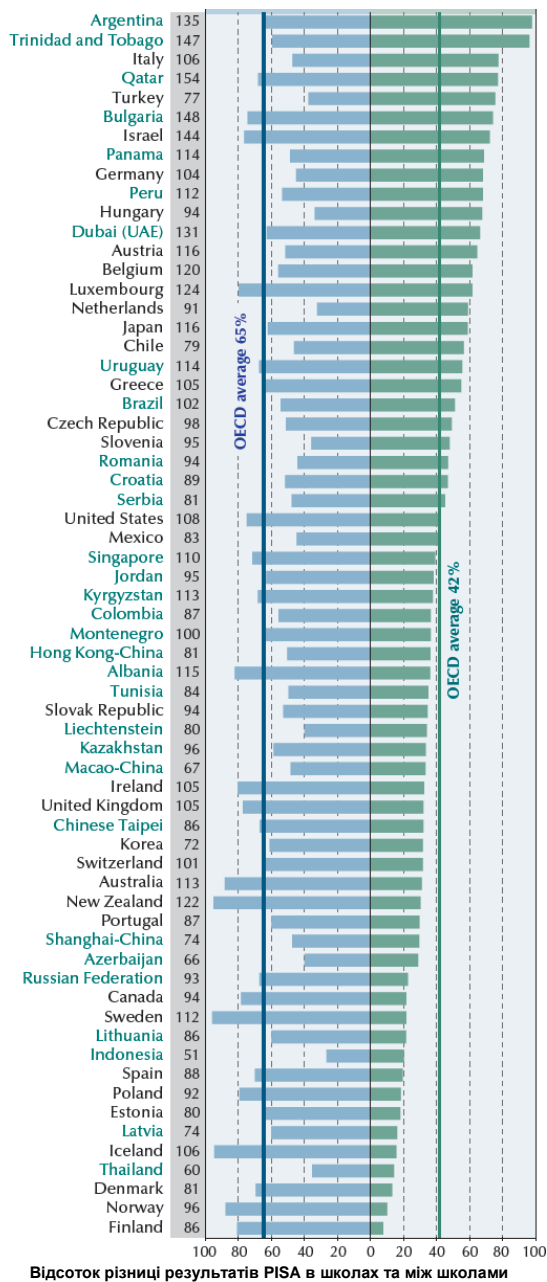
Результати країни або економіки в тестуванні PISA показують середні результати навчання її учнів. Отже, результати PISA вказують на можливість цих учнів брати повноцінну участь у житті суспільства й робити суттєвий внесок у розвиток сучасної економіки, яка базується на знаннях. Аналіз результатів PISA показує, наскільки по-різному учні однієї країни і навіть однієї школи володіють читацькою, математичною й природничо-науковою грамотністю. Різниця в результатах учнів у тестуванні PISA дуже відрізняється по країнах, як і їхні середні результати PISA. У деяких системах освіти більшість учнів показують приблизно однаковий рівень грамотності, в інших – результати учнів надзвичайно відрізняються.

Згідно з аналізом даних PISA, країни й економіки можуть досягти високих середніх результатів у тестуванні без значної різниці в результатах учнів. Наприклад, системи освіти Кореї та Шанхаю (Китай) не тільки показали результати, які перевищили середній результат країн ОЕСР у тестуванні PISA із читання, але й відносно невелику різницю в балах між учнями з високими й низькими результатами PISA. Така тенденція спостерігається не тільки в цих країнах: із сімнадцяти країн та економік з результатами учнів у тестуванні із читання вище середнього результату країн-членів ОЕСР, десять країн мають показник різниці між учнями з високими й низькими результатами PISA нижче середнього показника країн-членів ОЕСР.

Різниця в результатах учнів у тестуванні PISA із читання в школах та між школами
у відсотках від середньої різниці в результатах учнів по країнах ОЕСР

Співвідношення між різницею в результатах учнів країни та середнім результатом ОЕСР

Різниця в результатах PISA в школах
Різниця в результатах PISA між школами

Примітка: Країни розташовано за різницею результатів PISA між школами, від найбільшої до найменшої різниці.

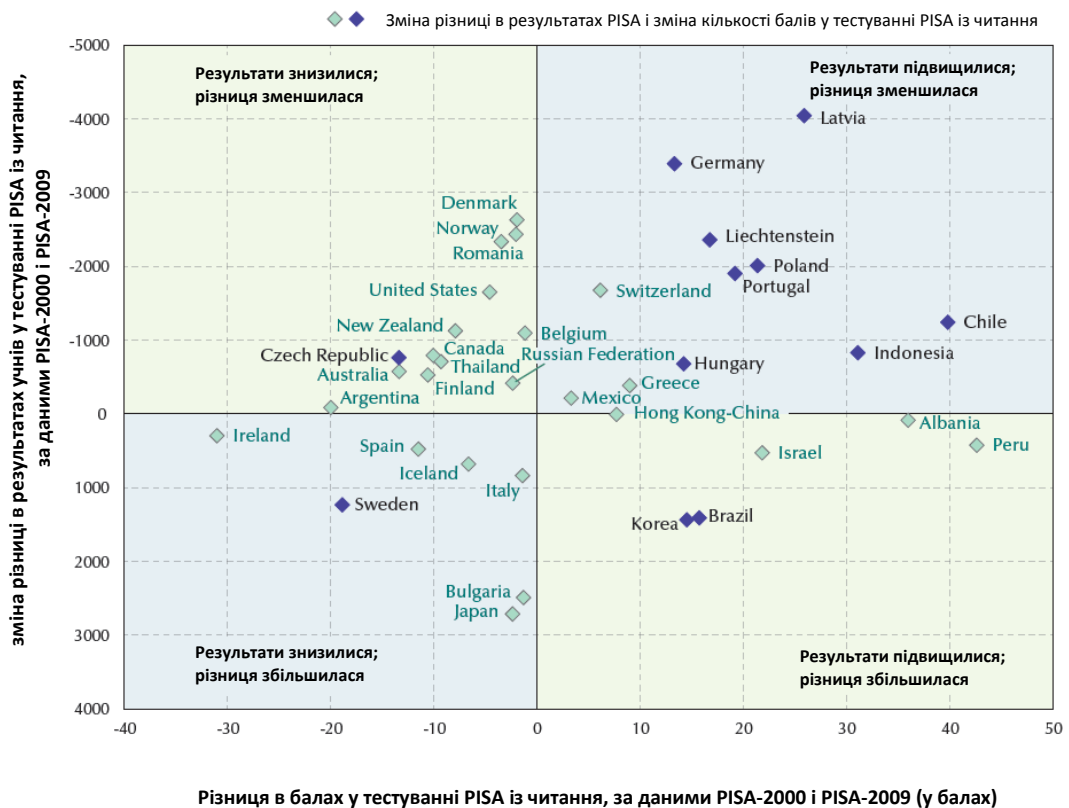
Джерело: ОЕСР, База даних PISA-2009, табл. II.5.1.

StatLink: [12http://dx.doi.org/10.1787/888932343627](http://dx.doi.org/10.1787/888932343627)

Результати PISA дуже відрізняються між школами.

Різні країни та економіки мають різні причини, з яких виникає різниця в результатах учнів у тестуванні PISA. Яке основне джерело різниці в результатах учнів у країні: різні результати учнів однієї школи чи учнів різних шкіл? Згідно з аналізом результатів PISA країн-членів ОЕСР, близько 60% різниці в результатах учнів однієї країни відбиває різницю в очікуваннях щодо результатів навчання від учнів однієї школи, тоді як близько 40% різниці стосується різниці в очікуваннях щодо результатів навчання від учнів різних шкіл. Згідно з аналізом даних країн з високими результатами PISA, значну різницю в результатах між учнями різних шкіл було виявлено тільки в трьох країнах – Бельгії, Японії й Нідерландах. Незначну різницю в результатах між учнями різних шкіл було виявлено в Фінляндії (8%), Норвегії (10%), Естонії, Ісландії й Польщі (менше 20% у кожній країні). Вищий показник різниці в результатах учнів між школами не обов'язково свідчить про менш рівні умови навчання в них. Проте значна різниця в результатах учнів і шкіл часто є сигналом про небажану соціальну нерівність, пов'язану з такими характеристиками учнів і шкіл, як їхній соціально-економічний статус, імміграційний статус або мова, якою учні спілкуються вдома.

Зміна результатів країн та зміна різниці в результатах учнів у тестуванні PISA із читання, за даними PISA-2000 і PISA-2009

Примітка: Темнішим кольором позначено країни, у яких і зміна різниці в результатах, і зміна кількості балів із читання мають статистичне значення.

Джерело: ОЕСР, База даних PISA-2009, табл. V.2.1 і V.4.1.

StatLink: [12http://dx.doi.org/10.1787/888932360005](http://dx.doi.org/10.1787/888932360005)

Освітня політика деяких країн сприяє збільшенню різниці в результатах PISA між школами.

Чинники, через які виникає різниця в результатах PISA між різними школами, включають різні соціально-економічні характеристики учнів міських і сільських шкіл, відмінності в освітній політиці в регіонах із федеральною системою освіти, різні шляхи реалізації державних директив на місцях та ін. У Німеччині, наприклад, значні відмінності в очікуваних результатах учнів різних шкіл пов'язані з відмінностями в освітній політиці різних федеральних земель, а також із різною політикою вибору освітньої траєкторії для учнів, зазвичай професійного або академічного спрямування, залежно від їхніх оцінок. В Італії різниця в очікуваних результатах учнів різних шкіл, як правило, пов'язана з різними характеристиками тих груп населення, які обслуговують місцеві школи, а також із різними шляхами реалізації державних директив на практиці в різних регіонах країни. Крім того, різниця в результатах учнів різних шкіл може мати стосунок до таких характеристик шкіл, які важко обчислити, наприклад, різна якість викладання або ефективність навчання в них.

Дослідження PISA стежить за тим, як змінюється різниця в результатах учнів із часом. Згідно з аналізом даних країн-членів ОЕСР, середній показник різниці в результатах учнів у тестуванні із читання знизився на 3% у період з 2000 до 2009 року. Таке зниження відбулося завдяки тому, що в більшості країн, які підвищили свої результати PISA в цей період, підвищилися результати учнів з низькими навчальними досягненнями. Із країн, які змінили свої середні результати PISA із читання з 2000 до 2009 року, особливу увагу варто приділити Чилі, Німеччині, Угорщині, Індонезії, Латвії, Ліхтенштейну, Польщі й Португалії: у них було одочасно зафіксовано значне підвищення середніх результатів PISA і суттєве зменшення різниці в результатах учнів у тестуванні PISA. У Кореї та Бразилії підвищилися середні результати PISA і збільшилася різниця в результатах їхніх учнів. У Швеції середній результат PISA знизився в цей період, тоді як різниця в результатах учнів збільшилася. У Чеській Республіці середній результат PISA знизився, але й різниця в результатах учнів зменшилася. Для більшості країн співвідношення між різницею в результатах учнів у школах та між школами й середніми результатами країн-членів ОЕСР залишилися без змін в період з 2000 до 2009 року. Із тих країн, які в цей період підвищили середні результати PISA, тільки в Польщі було зафіксовано значне зменшення різниці в результатах учнів різних шкіл, тоді як у Швеції було зафіксовано значне збільшення такої різниці.

Узагальнення: Результати, які отримує країна або економіка у тестуванні PISA, – це тільки один із показників ефективності її системи освіти. Про її ефективність з точки зору надання якісних освітніх послуг усім своїм учням набагато більше інформує різниця в результатах PISA між учнями однієї школи й між учнями різних шкіл. Дані дослідження PISA свідчать про те, що для досягнення високих показників у навчанні, а також для швидкого підвищення результатів навчання учнів не обов'язково збільшувати різницю в балах між учнями з високими й низькими результатами.

За більш детальною інформацією звертайтеся до Пабла Зойда (Pablo Zoido, Pablo.Zoido@oecd.org)

Ознайомтеся із OECD (2010), *PISA 2009 Results: Overcoming Social Background: Equity in Learning Opportunities and Outcomes, (Volume II)*, PISA, OECD Publishing. за посиланням: <http://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/48852584.pdf>

Відвідайте сайт:

www.pisa.oecd.org

www.oecd.org/pisa/infocus

Читайте також:

Чим відрізняються школи великих міст від інших шкіл?